

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 22. august 2024

Sag BS-53076/2023-HJR

(1. afdeling)

A

(advokat Anne Katrine Bay, beskikket)

mod

Ankestyrelsen

(advokat Inge Houe)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Roskilde den 10. januar 2022 (BS-11877/2021-ROS) og af Østre Landsrets 19. afdeling den 2. marts 2023 (BS-4580/2022-OLR).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Jens Peter Christensen, Hanne Schmidt, Lars Hjortnæs, Rikke Foersom og Søren Højgaard Mørup.

Påstande

Appellanten, A, har nedlagt påstand om, at indstævnte, Ankestyrelsen, skal anerkende, at hans eventuelle krav på erstatning for erhvervsevnetab som følge af den anerkendte arbejdsskade den 7. april 2011 ikke er forældet, og at sagen som følge heraf skal hjemvises.

Ankestyrelsen har påstået stadfæstelse.

Retsgrundlag

Af de almindelige bemærkninger til forslaget til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 165, s. 5603) fremgår:

"3.3.2.3. Indbringelse for en administrativ myndighed eller Folketingets Ombudsmand af en sag om fordringens eksistens eller størrelse eller en sag, som er afgørende herfor

Som det fremgår under pkt. 3.3.1.2 foreslår udvalget, at indbringelse for en administrativ myndighed i tilfælde, hvor afgørelsen fastslår kravets eksistens og størrelse og er bindende for parterne, fordi den ikke indbringes for domstolene inden for en fastsat frist, afbryder forældelsesfristen, uden at der kræves yderligere betingelser herfor.

For så vidt angår andre tilfælde, dvs. hvor afgørelsen ikke er bindende for parterne - f.eks. fordi der ikke gælder nogen frist for indbringelse af afgørelsen for domstolene - eller hvor afgørelsen ikke fastslår kravets eksistens og størrelse, finder udvalget, at der bør indføres en bestemmelse om, at indbringelsen af den pågældende sag for den administrative myndighed har virkning som en foreløbig afbrydelse af forældelsesfristen.

Udvalget har i den forbindelse anført, at selv om den administrative afgørelse ikke er bindende eller ikke direkte angår selve fordringen, vil det i almindelighed være ressourcebesparende, at kravet først prøves administrativt i de tilfælde, hvor der er mulighed herfor. Derfor er det ikke hensigtsmæssigt - og vil kunne virke overraskende - hvis kravet kan forældes, mens den administrative sag verserer. Dette gælder, hvad enten der er tale om en sag mellem en privat og det offentlige eller en sag mellem to private.

De anførte hensyn gør sig efter udvalgets opfattelse gældende, uanset om forældesspørgsmålet angår klagerens fordring eller en fordring, der er gjort gældende af den anden part, herunder det offentlige. Indbringelsen for den administrative myndighed bør derfor efter udvalgets opfattelse virke fristafbrydende også for modpartens (herunder det offentliges) krav. Udvalget foreslår derfor en bestemmelse, hvorefter indbringelse for en administrativ myndighed medfører foreløbig afbrydelse af forældelsen for begge parter fordringer.

Efter udvalgets opfattelse bør tillægsfristen være på 1 år. Udvalget anfører, at en frist af denne længde bør være tilstrækkelig til, at fordringshaveren kan varetage sine interesser, og der kan næppe anføres tungtvejende hensyn til skyldneren, der taler for en kortere frist. Udvalget foreslår, at fristen regnes fra den dag, da myndigheden har givet meddelelse om sin afgørelse, dvs. afsendelsen af denne.

Udvalget har overvejet, fra hvilket tidspunkt 1-årsfristen bør regnes i tilfælde, hvor afgørelsen indbringes for en højere administrativ myndighed.

Der er som oftest fastsat en frist for at påklage en administrativ afgørelse til højere myndighed, men der er i de fleste tilfælde samtidig mulighed for, at den overordnede myndighed kan se bort fra overskridelser af denne frist.

I de tilfælde, hvor der ikke gælder en bestemt klagefrist for indbringelse for en højere administrativ myndighed, er det efter udvalgets opfattelse nødvendigt at stille krav om, at førsteinstansafgørelsen påklages inden for en vis periode, for at den fristafbrydende virkning af den oprindelige indbringelse bevares. I modsat fald sikres det ikke, at fordringshaveren fremmer sagen behørigt.

For at tage hensyn både til tilfælde, hvor der gælder en frist for klage, tilfælde, hvor der ikke gælder en frist, og tilfælde, hvor den overordnede myndighed kan se bort fra overskridelse af klagefristen, foreslår udvalget en regel om, at hvis sagen indbringes for en højere administrativ myndighed inden for den frist, der er fastsat i den pågældende lovgivning, eller i øvrigt inden for rimelig tid, skal 1-årsfristen regnes fra meddelelsen af denne myndigheds afgørelse. Da det er sjældent, at der ikke findes en lovbestemt klagefrist, vil fordringshaveren i langt de fleste tilfælde have den fastsatte klagefrist at holde sig til, og hvis denne overholdes, vil der altid være tale om en rettidig reaktion.

Udvalget foreslår samtidig, at reglen tillige skal gælde, hvis sagen indbringes for Folketingets Ombudsmand, således at 1-årsfristen i disse tilfælde regnes fra meddelelse af ombudsmandens udtalelse. Baggrunden for dette forslag er, at kreditor i modsat fald uanset indbringelsen af det pågældende spørgsmål for ombudsmanden ville kunne være nødt til at anlægge retssag alene med det formål at afbryde forældelsesfristen. Udvalget har endvidere henvist til, at en tilsvarende regel gælder i Norge.

Der henvises i øvrigt til betænkningens kapitel VIII, afsnit 6.3.2.3.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.”

Af bilag 2 til Folketingets Retsudvalgs tillægsbetænkning over dette lovforslag af 31. maj 2007 fremgår bl.a. en række spørgsmål fra udvalget til justitsministeren og ministerens besvarelse heraf. Af spørgsmål 17 og svaret herpå fremgår

bl.a. (Folketingstidende 2006-07, tillæg B, bilag 2 til tillægsbetænkning over lovforslag nr. L 165, s. 1685):

”Spørgsmål 17:

Ministeren bedes redegøre for, hvilken virkning den foreslåede 3-årige forældelsesfrist vil have for de arbejdsskadedes mulighed for at anmode om genoptagelse af en sag efter arbejdsskadesikringslovens særlige regler herom.

Svar:

Justitsministeriet har anmodet Beskæftigelsesministeriet om et bidrag til besvarelse af spørgsmålet, da arbejdsskadesikringsloven hører under Beskæftigelsesministeriets område.

Beskæftigelsesministeriet har anført følgende:

»Arbejdsskadesikringsloven indeholder i §§ 41 - 43 regler om genoptagelse. Muligheden for genoptagelse beror på ændringer i de faktiske forhold, der blev lagt til grund for den tidligere afgørelse, og ikke på subjektive forhold hos parten. Forældelsesreglerne har betydning for reglerne om genoptagelse, da der ikke er grundlag for at genoptage behandlingen af et krav, der allerede er forældet.

§ 41, stk. 1, i arbejdsskadesikringsloven giver mulighed for at genoptage en sag, når der er truffet afgørelse om, at skaden ikke er omfattet af loven. Fristen er 5 år, der regnes fra den første afgørelse. Der er ikke i loven anført nogen betingelser, der skal være opfyldt for, at sagen kan genoptages. Efter praksis kræves, at der foreligger nye, væsentlige faktiske oplysninger, for at sagen kan genoptages.

Efter § 2, stk. 1, i forslaget til ny forældelseslov regnes forældelsesfristerne fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, medmindre andet følger af andre bestemmelser. Endvidere følger det af § 3, stk. 2, i forslaget til ny forældelseslov, at forældelsesfristen først regnes fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen og skyldneren.

Det betyder, at forældelsesfristen for krav efter arbejdsskadesikringsloven først løber fra det tidspunkt, hvor de relevante oplysninger til vurdering af sagen på et nyt faktisk grundlag foreligger, og tilskadekomne får eller burde have fået kendskab til oplysningerne. Tilskadekomne har i den situation 3 år til at genanmelde sit krav.

Det kan ikke udelukkes, at den 3-årige forældelse i ganske få sager vil indtræde inden 5 år fra det tidspunkt, hvor der blev truffet afgørelse i arbejdsskadesagen første gang. Det vil være tilfældet, når tilskadekomne får de relevante nye oplysninger inden 2 år efter afgørelsen i arbejdsskadesagen og alligevel vælger først at anmode om genoptagelse mere end 3 år efter modtagelse af de nye oplysninger.

...

§ 42 i arbejdsskadesikringsloven giver mulighed for at genoptage arbejdsskadesager med hensyn til erstatningsudmålingen. Fristen er 5 år, og der kan dispenseres fra fristen, når ganske særlige omstændigheder taler for det. Fristen regnes fra første afgørelse om erstatningsudmåling.

For at genoptage en sag efter § 42 er det en betingelse, at der er sket væsentlige ændringer af de forhold, der blev lagt til grund ved afgørelsen. Det er med andre ord et krav, at tilskadekomnes helbredsmæssige eller erhvervsmæssige forhold er blevet forværret på grund af arbejdsskaden, for at sagen kan genoptages.

Den nye forældelseslov får samme betydning for sager, der kan genoptages efter denne bestemmelse, som er beskrevet oven for om lovens betydning for sager, der kan genoptages efter § 41, stk. 1.

Det betyder, at forældelsesfristen for krav på yderligere erstatning efter arbejdsskadesikringsloven først løber fra det tidspunkt, hvor tilskadekomnes helbredsmæssige eller erhvervsmæssige forhold er ændret, således at tilskadekomne har krav på yderligere erstatning eller godtgørelse, og den tilskadekomne har fået eller burde have fået viden herom. Tilskadekomne har i den situation 3 år fra de nye oplysninger forelå til at søge sagen genoptaget, inden kravet er forældet.

Det kan ikke udelukkes, at den 3-årige forældelse i ganske få sager vil indtræde inden 5 år fra det tidspunkt, hvor der blev truffet afgørelse om erstatning første gang. Det vil være tilfældet, når tilskadekomnes helbredsmæssige eller erhvervsmæssige forhold ændrer sig inden 2 år efter afgørelsen i arbejdsskadesagen og alligevel vælger først at anmode om genoptagelse mere end 3 år efter, at forholdene er ændrede, og den tilskadekomne har fået eller burde have fået viden herom."

Anbringender

A har for Højesteret supplerende anført navnlig, at den femårige forældelsesfrist først begyndte at løbe den 30. juni 2017, idet Arbejdsmarkedets Erhvervs-

sikring i sin afgørelse lagde til grund, at hans erhvervsmæssige situation nu var afklaret.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

A kom den 7. april 2011 til skade med sin ryg i forbindelse med sit arbejde som pædagogvikar.

Sagen angår for Højesteret, om hans eventuelle krav på erstatning for tab af erhvervsevne efter arbejdsskadesikringsloven var forældet, da retssagen blev anlagt den 23. marts 2021.

Arbejdsskadestyrelsen anerkendte den 19. juni 2013 skaden som en arbejds-skade. Den 18. november 2013 traf styrelsen afgørelse om, at A ikke havde ret til erstatning for erhvervsevnetab. Han indgav en klage til Arbejdsskadestyrelsen den 16. december 2013. I et brev af 3. februar 2014 uddybede han klagen og oplyste i den forbindelse, at han siden sommeren 2012 som følge af skaden kun havde arbejdet ca. 25 timer om ugen, og at han havde taget kontakt til kommunen med henblik på en afklaring af sin arbejdssevne.

Arbejdsskadestyrelsen meddelte den 10. februar 2014, at styrelsen havde oversendt klagen til Ankestyrelsen, og at styrelsen samtidig genoptog sagen under henvisning til oplysningerne om, at A havde taget kontakt til kommunen.

Ankestyrelsen stadfæstede den 28. maj 2015 Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 18. november 2013.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (tidligere Arbejdsskadestyrelsen) traf den 30. juni 2017 i den genoptagne sag på ny afgørelse om, at A ikke havde ret til erstatning for erhvervsevnetab. Han påklagede også denne afgørelse til Ankestyrelsen, som den 24. maj 2018 stadfæstede afgørelsen.

Det er ubestridt, at As eventuelle krav på erstatning for tab af erhvervsevne ikke var forældet den 10. februar 2014, hvor Arbejdsskadestyrelsen meddelte, at styrelsen havde genoptaget sagen.

Spørgsmålet for Højesteret er i første række, om forældelsesfristen på 5 år for As eventuelle krav på erstatning for tab af erhvervsevne var udløbet, da han anlagde sag ved retten. I anden række er spørgsmålet, om Arbejdsskadestyrelsens genoptagelse af sagen eller meddelelsen herom medførte, at forældelsen foreløbig var afbrudt, og at der gjaldt en tillægsfrist på 3 år.

Arbejdsskadesikringsloven og forældelsesloven

Ifølge arbejdsskadesikringslovens § 36, stk. 2, forældes krav efter loven eller mod arbejdsgiveren på erstatning eller godtgørelse i anledning af en arbejdsskade efter reglerne i forældelsesloven med de undtagelser, der fremgår af § 36, stk. 3-5.

Efter § 36, stk. 3, er fristen efter forældelseslovens § 3, stk. 1, 5 år for krav som nævnt i stk. 2. Denne forældelsesfrist regnes først fra den dag, da fordringshaveren blev bekendt med fordringen og skyldneren, eller fra den dag, da fordringshaverens manglende kendskab kan tilregnes denne som groft uagtsomt.

I § 36, stk. 4, er det bestemt, at hvis en arbejdsskade er anmeldt inden forældelsesfristens udløb, indtræder forældelse af krav efter loven tidligst 3 år efter, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har givet meddelelse om sin afgørelse eller stillingtagen. Indbringes sagen for Ankestyrelsen, regnes fristen på 3 år fra meddelelsen om Ankestyrelsens afgørelse.

Arbejdsskadesikringslovens § 36, stk. 4, er indsat for at give en særlig lang tillægsfrist for så vidt angår krav efter denne lov, således at tilskadekomne og efterladte har en bedre retsstilling end efter den tilsvarende bestemmelse i forældelseslovens § 21, stk. 2, hvorefter det forhold, at en sag er indbragt for en administrativ myndighed, kun medfører en tillægsfrist på 1 år.

Det fremgår af forarbejderne til forældelseslovens § 21, stk. 2, at det i almindelighed vil være ressourcebesparende, at et krav først prøves administrativt i de tilfælde, hvor der er mulighed herfor. Derfor er det ikke hensigtsmæssigt – og vil kunne virke overraskende – hvis kravet kan forældes, mens den administrative sag verserer.

Højesteret finder, at arbejdsskadesikringslovens § 36, stk. 4, der må fortolkes i overensstemmelse med forældelseslovens § 21, stk. 2, må forstås således, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings (eller Ankestyrelsens) genoptagelse af en tidligere afgjort sag medfører, at forældelse af de krav, som er genoptaget til behandling, tidligst indtræder 3 år efter, at der er givet meddelelse om den nye afgørelse – under forudsætning af at kravet ikke var forældet på tidspunktet for den henvendelse, der har ført til genoptagelse.

Den konkrete sag

Højesteret finder ligesom byretten og landsretten, at A i hvert fald den 3. februar 2014, hvor han uddybede sin klage over Arbejdsskadestyrelsens afgørelse, var bekendt med sit eventuelle krav som følge af den anerkendte arbejdsskade. Den femårige forældelsesfrist i arbejdsskadesikringslovens § 36, stk. 3, udløb derfor senest den 3. februar 2019.

Som nævnt meddelte Arbejdsskadestyrelsen den 10. februar 2014, at styrelsen havde genoptaget sagen som følge af de oplysninger, som A havde anført i brevet af 3. februar 2014 – og ikke blot at styrelsen ville tage stilling til, om der var grundlag for at genoptage sagen. Kravet var ikke forældet den 3. februar 2014, og uanset om betingelserne for at genoptage afgørelsen ikke måtte være opfyldt, var A under de foreliggende omstændigheder berettiget til at lægge til grund, at forældelse tidligst ville indtræde 3 år efter, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring havde givet meddelelse om sin nye afgørelse, jf. arbejdsskadesikringslovens § 36, stk. 4.

A påklagede som nævnt afgørelsen til Ankestyrelsen, der den 24. maj 2018 stadfæstede afgørelsen. Det følger af arbejdsskadesikringslovens § 36, stk. 4, om den treårige tillægsfrist, at forældelse som følge heraf tidligst indtrådte den 24. maj 2021.

As eventuelle krav på erstatning for tab af erhvervsevne efter arbejdsskadesikringsloven var således ikke forældet, da retssagen blev anlagt den 23. marts 2021.

Højesteret tager herefter As påstand til følge. Sagen hjemvises derfor til byretten til fortsat behandling.

Sagsomkostninger

Sagsomkostningerne for landsret og Højesteret fastsættes til dækning af advokatudgifter med i alt 80.000 kr. Advokatombudsningerne er fastsat under hensyn til, at der er tale om en delafgørelse.

Sagsomkostninger for byretten skal fastsættes i forbindelse med sagens endelige afgørelse.

THI KENDES FOR RET:

Ankestyrelsen skal anerkende, at As eventuelle krav på erstatning for erhvervsevnetab som følge af den anerkendte arbejdsskade den 7. april 2011 ikke er forældet. Sagen hjemvises til fortsat behandling i byretten.

I sagsomkostninger for landsret og Højesteret skal Ankestyrelsen betale 80.000 kr. til statskassen.

Sagsomkostningsbeløbet skal betales inden 14 dage efter denne højesteretskendelses afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.